

Alþingi
Erindi nr. P 125/1343
komudagur 30. 3. 2000



Verzlunarmannafélag Reykjavíkur
Húsi verzlunarinnar
Kringlunni 7
103 Reykjavík
Sími 510 1700
Fax 510 1717
Veffang www.vr.is
Netfang vr@vr.is

Reykjavík 27. mars 2000.

Félagsmálanefnd Alþingis

Frumvarp til laga um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla
Umsögn Verzlunarmannafélags Reykjavíkur

Verzlunarmannafélag Reykjavíkur telur að endurskoðun laga um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla hafi verið tímabær, sér í lagi með tilliti til þess að núgildandi lög hafa ekki skilað þeim árangri sem vænst var við setningu þeirra. Margt horfir til betri vegar í umræddu frumvarpi. Má þar fyrst nefna að uppsetning þess er mun skýrari og aðgengilegri en uppsetning gildandi laga. Þá marka ýmis nýmæli í III. og IV. kafla frv. mikilvæg spor í framfararátt, s.s. 16. gr. um samræmingu fjölskyldu- og atvinnulífs, 17. gr. um kynferðislega áreitni og 27. gr. um bann við afsali réttar. Á hinn bóginn má að mati Verzlunarmannafélags Reykjavíkur færa gild rök fyrir að ýmis ákvæði frv. séu á skjön við ofangreind markmið endurskoðunar núgildandi laga og þeim beinlínis skaðleg, þegar til lengri tíma er litið.

Helstu athugasemdir Verzlunarmannafélags Reykjavíkur beinast fyrst og fremst að Kæruneftnd en um aðrar athugasemdir vísast í umsögn Alþýðusambands Íslands.

Kynbundin launamismunur er eitt alvarlegasta vandamál samtímans á sviði jafnrétti kynjanna. Kannanir benda eindregið til að þessi munur hafi heldur aukist hin síðari ár. Auk þess sem slík mismunur brýtur í bága við stjórnarskrárbundin réttindi þess sem fyrir henni verður, hniga veigamikil rök í þá veru að kynbundin launamismunur hafi skaðleg langtímaáhrif á efnahagslega og félagslega þróun samfélagsins. Þær breytingar sem 4. gr., 5. gr. og 6. gr. frumvarpsins gera ráð fyrir á starfsemi og málsmeðferð Kæruneftndar jafnréttismála munu, að mati Verzlunarmannafélags Reykjavíkur, veikja til muna stöðu Kæruneftndar frá því sem nú er. Má sem dæmi nefna að málskotsréttur nefndarinnar, sbr. 21. gr. núgildandi laga, hefur verið felldur burt sem og ákvæði 8. gr. þar sem kveðið er á nánar um málsmeðferð nefndarinnar þegar kærur vegna stöðuveitinga eiga í hlut. Að öllu samanlögðu fær Verzlunarmannafélag Reykjavíkur ekki annað séð en að Kæruneftnd jafnréttismála muni standa verr að vigi, verði frumvarpið að lögum, á sama tíma og kærumálum til hennar fer fjölgandi.

Verzlunarmannafélag Reykjavíkur bendir á að lög um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla geta haft bein áhrif á samkeppnisstöðu fyrirtækja, sér í lagi sá hluti löggjafarinnar sem snýr að ákvæðum um launajafnrétti kynjanna. Það er af þeim sökum afar brýnt að stjórnvöld tryggi brotarpólum skilvirk úrræði, á svipaðan hátt og gert er þegar brot á samkeppnislögum eiga í hlut. Við þetta má bæta að fyrirhugaðar breytingar á Kæruneftnd jafnréttismála eru líklegar til að beina kærumálum í auknum mæli til dómstóla, þar sem að nefndinni er einungis ætlað að gefa rökstutt álit. Slík álit bætir í engu stöðu brotþola sem þarf að sækja mál sitt fyrir dómstólum eftir sem áður. Kæruneftndin verður því millistíg sem hefur þunga málsmeðferð, sem kostar bæði peninga og tekur langan tíma án þess að skila neinu í raun.

Verzlunarmannafélag Reykjavíkur getur ekki séð að þess konar málsmeðferð verði brotarpólum til framdráttar og mun félagið ekki hvetja félagsmenn sína til að fara þá leið. Ef fólk telur á sér brotið verður það að leita til dómstóla. Sú leið hefur þá annmarka að hún er kostnaðarsöm fyrir launþega, tekur langan tíma og leiðir oftast til að fólk hrökklast úr starfi. Að framansögðu má leiða líkur á því að fólk láti hjá líða að leita réttar síns.

Verzlunarmannafélag Reykjavíkur tekur undir hugmyndir sem áður hafa komið fram um að styrkja frekar kæruneftnd þannig að úrskurðir hennar verði bindandi sem einungis yrði hnekktt af dómstólum. Með því móti yrði komið á skilvirku kerfi sem launþegar gætu leitað til ef þeir telja á rétti sínum hallað, án mikilla fjárhagsskuldbindinga. Hér má hafa til hliðsjónar ákvæði samkeppnislaga um úrlausn



ágreiningsmála. Með því að styrkja úrskurði Kærunefndar í sessi, t.a.m. með að gera nefndinni kleift að ákvarða vegna brota á greinum IV. kafla frv. bótarétt á grundvelli fjártjóns og miska auk sektarákvæða, væri löggjafinn að senda skýr skilaboð frá sér um að slík brot verði tekin jafn föstum tókum og önnur þau lagabrot, sem eiga upptök sín í samkeppnishagsmunum fyrirtækja.

Virðingarfyllt,

f.h. Verzlunarmannafélags Reykjavíkur

Guðmundur B. Ólafsson hdl.

